

SLOVENSKI GOSPODAR.

«List ljudstvu v pouk in zabavo.»

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoškovega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5, vstopnega naročnina, inserate in reklamacije. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Gospodarski polom liberalcev.

Polom liberalne Glavne posojilnice v Ljubljani, pri katerem ni samo celjska Zadruga Zveza soudeležena, ampak tudi sodegovorna, je v javnosti na dnevnem redu. Temu se ne more nihče čuditi, ki ve, da znaša nepokriti primanjkljaj omenjene posojilnice po lastni izjavi okoli 1.200.000 K, v istini pa še mnogo več. S tem polomom pride neštevilno ljudi v gospodarsko nesrečo, ljudi, ki so kot odborniki sokrivci, a še več takih ljudi, ki kot vlagatelji in deležniki o sleparskem delovanju liberalne posojilnice niso popolnoma nič vedeli.

Nemški in nemškutarski listi izrabljajo ta žalosten slučaj z očitnim namenom, da bi zanesli med ljudstvo nezaupnost proti vsem slovenskim denarnim zavodom. To je brezvestno in hudobno počenje. Vsak zavod se vodi samostojno, zato se ima njegova zanesljivost ali nezanesljivost presojati le po tem, kakšni so ljudje, ki sodelujejo pri denarnem zavodu. In v tem oziru se ni treba našim posojilnicam z nemškimi in nemškutarskimi denarnimi zavodi bati prav nobene primera. Mirno lahko rečemo, da so naše posojilnice, vsaj v kolikor pridejo posojilnice katoliške ljudske stranke v poštev, najmanj toliko varne in zanesljive, kakor nemške in nemškutarske. Nasprotno med Nemci, posebno pa med nemškutariji, se nahajajo možje, katerim naše ljudstvo zaradi njihovega lahkomišelnega življenjskega naziranja v nobenem oziru ne more zaupati.

Le dva slučaja, ki sta se zgodila med Nemci v naši sredini, hočemo navesti. Vsem nam je še znano, kako se je delalo pri bivši šentlenarski nemški posojilnici. Kradlo in sleparilo se je, kolikor se je dalo, in možje, ki bi bili morali nadzorovati poslovanje nemške posojilnice, te svoje dolžnosti kratkomalo niso izpolnjevali. Če pa je kdo že pozabil na ta slučaj v St. Lenartu v Slov. gor., onemu pa pokličemo v spomin slučaj, ki se je zgodil lani med Nemci v Celovcu. Tam so oškodovali Nemci posojilnice kakor sedaj slovenski liberalci v Ljubljani, za več milijonov. Že po tem stoji, da nimajo Nemci in nemškutariji prav nobene pravice terjati, da izkazuje njim naše ljudstvo v denarnih zadevah kako posebno zaupljivost.

Slovenskim liberalcem pa tudi ne moremo prizanesti, da bi jim ob tem žalostnem slučaju ne povedali polne resnice. Pri njih se sedaj kaznuje, kar so leta in leta grešili proti nam. Obrekovali, sumničili in napadali so neprenehoma naše zadrugništvo, da bi mu vzeli pri ljudstvu zaupanje. Toda ravno v ljub-

ljanskem slučaju se je pokazala vsa grdoba liberalnega značaja. Če se je tu in tam pri par naših posojilnicah zgodila kaka majhna nerednost, vedno so bili naši zadrugni in politični voditelji takoj na mestu ter so z lastnim denarjem popravili, kar je bilo zavoženega. Nikdar ni trpele ljudstvo niti vinarja. Celot pri slučaju Laško in Marenberg niso bili nedolžni posojilničarji niti z vinarjem prizadeti. Popolnoma drugače ravna sedaj liberalci. Kakor podgane bežijo liberalni voditelji na vse strani, nobeden noče žrtvovati niti vinarja, ampak celo škodo naj nosi nedolžno, a veliko število deležnikov in vlagateljev. Tako daleč sega ta beg liberalnih glav, da so se zadnje nedelje videli liberalni deležniki in vlagatelji v Ljubljani prisiljeni, prositi voditelja naše stranke, dr. Šusteršiča, naj jim pomaga, ker so jih liberalni voditelji zapustili.

Služaj liberalnega gospodarskega poloma v Ljubljani je na ta način najjasneje pokazal, da liberalcem v denarnem oziru ni popolnoma nič zaupati. Če zraven še enkrat omenimo, da je za ljubljanski polom sodegovorna Zadruga Zveza celjskih liberalcev, potem nam ni treba pozivati našega ljudstva, naj bo v posojilničnem občevanju z liberalci zelo, zelo previdno. Posojilnice, ki so pri Zadrugi Zvezi v Celju, pa bodo ravnale že z ozirom na potreben ugled pri našem ljudstvu najpametnejše, ako prej ko slej izstopijo iz te organizacije.

A tudi naši pristaši morajo iz žalostnega slučaja v Ljubljani povzeti potrebne nauke. Prvi nauk je, da izbirajo v vodstvo posojilnic najpoštenejše možje. Vsak ozir na sorodstvo ali prijateljstvo je neodpustljiv. Drugi nauk je, da poslušajo posojilnice po navodilih, ki jih imajo zabeležene v pravilih in ki jih dobivajo od osrednjih zadrugnih odborov. Delovanja naj se udeležuje celo načelstvo, nikdar se naj ne izroči vse denarno poslovanje samo eni osebi; nadzorstvo pa naj ne bo samo na papirju, ampak naj resno in redno izvršuje svojo nadzorovalno oblast. Potem se ni bati, da bi se pripetila kje enaka nesreča, kakor sedaj pri liberalcih v Ljubljani.

Politični ogled.

— Cesar je dne 23. februarja pri dvornem plesu v Budimpešti od vseh avstrijskih državnih poslancev nagovoril le dr. Šusteršiča in pohvalil delovanje kranjskega deželnega zbora. Kakor znano, je ta v zadnjem zasedanju sprejel posojilni zakon za izboljšanje kmečkih posestev in za povzdigo zadrugništva. Nenavadno veliko pozornost je vzbudilo v političnih krogih, da je nagovoril cesar izključno le voditelja

katoliškega slovenskega ljudstva, dr. Šusteršiča, kar se smatra splošno velikega političnega pomena. Nekateri hočejo vedeti, da je hotel cesar dr. Šusteršiča odlikovati posebno pred Cehi, ki so ga zadnji čas toliko napadali in še pred kratkim pisali, da je dr. Šusteršič zaradi svoje politike padel v nemilost pri cesarju. Sedaj so ti češki preroki pred celim svetom osmešeni.

— V avstrijski delegaciji, ki zbora sedaj v Budimpešti, so minoli teden obravnavali proračun znanega ministrstva. Liberalni in socialdemokratski delegatje se seveda niso mogli zdržati, da bi ne napadali katoliške cerkve in njenega poglavarja. Eden bi rad, da bi šel tudi naš cesar letos k italijanskemu kralju obhajati 40letnico, ko se je vzela papežu njegova država; drugemu ni bilo prav, da ima naš cesar tudi pri papežu svojega zastopnika; tretji pa je glodal ob tem, da prisegajo duhovniki na sv. evangelij, da bodo oznanjevali pravo Kristusovo vero. Kake skrbi pač delajo liberalnim glavam katoliške zadeve.

— V seji dne 24. m. m. je govoril slovenski delegat Fon, ki je zlasti pobijal italijanske zahteve in dosege s svojim govorom lep uspeh. Dne 25. m. m. pa je govoril slovenski delegat dr. Šusteršič, ki je zopet jasno osvetlil razmerje Avstrije do Italije. Dejal je, da zveza z Italijo, kateri vsi Avstrijci želimo, da bi bila kolikor mogoče trdna, ne sme niti najmanj vplivati na naše notranje politične razmere. Nadalje je odbijal napade na sv. stolico in izražal upanje, da bo prišlo enkrat med katoliškim in liberalnim taborom v Italiji do kompromisa, potem šele se bo moglo govoriti o popolnem zedinjenju Italije.

— V Trstu so državni uradniki in nastavljenici ustavili pasivno resistenco, prednjače je vlada krepko posegla vmes. Videi so, da ljudstvo ne odobruje njihovega neumnega postopanja, in da pričakuje od svojih uslužbencev boljše vedenja, kadar se potejujejo za povišanje svojih plač. Vlada je začela nemarne uradnike strogo nadzorovati in nekatere je celo prestavila. Imela pa je že tudi pripravljeno vojaštvo, ki bi oskrbovalo brzojavne in železnične pošte v Trstu. Da bi vlada pokazala večkrat resno voljo, bilo bi v Avstriji mnogokaj boljše.

— Srbija. Italijanski liberalni listi so izredno veseli, da je prišel srbski kralj Peter na protipapežska slavlja v Rim. List Messagero piše, da je kralj Peter vladar čez 10 milijonov katoličanov. V istini pa je ravno v Srbiji katoliška cerkev bolj preganjana kakor kjerkoli drugod na Balkanu. V Srbiji prebiva samo okoli 6000 katolikov, katerim se niti ne dovoli, da bi si sezidali cerkev. Srbija je edina država v Evropi, ki nima nobene organizacije katoliške

PODLISTEK.

Materino oko.

(Slika iz življenja. Prev. Starogorski.)
(Konec.)

Šinkovec je pel zopet na drevesu. Na vrhu strehe je čepela mačka in poslušala, kaj se v podstrešju godi. Perilni jerbas je bil potegnen od enega konca do drugega. Zaboje se je odprl in zopet urno zaprl. Zraven se je pa pevalo z jasnimi, čistimi glasovi, da je postal šinkovec nemiren. Izprevidiš, da on ne zna tako krasno pevati, zleti na sosedov vrt...

„Ta je vsa drugačna, kakor so druge,“ si misli mati, ki je sedela na vrtu pod senco drevesa in poslušala pesem dekleta. — „Kako je moj Benedikt hitro spoznal, da je ta najboljša za njegovo mater...“ To je lepo od njega, da mi je to poslal!

In kakor bi se ji tožilo po nji, zakliče:

„Jagnjenka!“

„Tukaj sem že!“ se odzove dekle od zgoraj.

„Jagnjenka, Jagnjenka!“ začne mati zopet kličati in se veselo nasmehne, ko pride dekle iz hiše s škafom v roki.

„Pusti škaf in pridi sem!“ reče mati. „Saj ni treba vedno delati... ti mala... meni se zdi, da mi nekaj manjka, ako tebe ni pri meni!“

„Meni tudi nekaj manjka,“ reče dekle in postavi škaf na stran ter beži k materi.

„Ne, na to stran!“ reče ta. „Moje desno uho ne sliši dobro... Reci mi, ali moj Benedikt zna, da ti

tako lepo poješ?... Saj mi še niti povedala nisi, kako sta se našla?“

„Naključje naju je spravilo skupaj,“ reče Jagnjenka smehljaje in se prime za srce.

„Kako naključje?“ vpraša mati.

„Tako, tako, kakor se ljudje spoznavajo,“ reče, ter prime mater za roko...

„Ti govoriš vedno ravno na pol, da ne vem, kaj pomeni... Pa le govori, kakor hočeš. Meni je vse ljubo, kar slišim od svojega Benedikta... Seveda tam na Dunaju, tam je mnogo ljudi in marsikateri je kakor kaplja v morju. Kdo ga pozna, kdo vpraša zanj — ti praviš, da tam mrgoli ljudi sem in tje, kakor v kakem mravljišču.“

„Seveda! In če eden tako, kakor jaz, pride iz tega mravljišča, se mu zdi, kakor če v sobi obstoji ura. Vse je tiho, kakor v grobu in se spati ne more...“

„Tako — z a t o s i v prvem času tako malo spala? Meni pa mir tako dobro del!“ reče mati... „Ali kaj ti je?... Jagnjenka!... Zakaj me ne poslušaj — kaj vidiš?“

Jagnjenka strmi v daljavo in rudečica ji zaliva lica.

„Se ti toži po domu. Ljubo dete?“ vpraša skrbno mati: „Kaj je?“

Jagnjenka še ne more govoriti. Njeno oko postane vlažno...

„Kaj je?“ vpraša zopet mati.

„Nič, nič — takoj govorim dalje,“ reče Jagnjenka. „To je že tako. Na Dunaju mi je tudi večkrat tako prišlo; — govorjenje je potem pomagalo, posebno, ko sem moji materi vse povedala!“

„Kaj si povedala?“

„No...“

Jagnjenka se prime za srce — vendar se opogumi in začne od radosti govoriti vse sorte. Od časa do časa je pogledovala na vrtna vratica, kjer se je ravno prikazal mlad potnik. Pravila je, kako se je zaljubila v mladega moža, ki je mislila noč in dan nanj, ter čutila strah, skrb, radost in Bog ve kaj vse, ter že ni vedela, kaj naj počne... On jo je potem poslal k njegovi materi, imela je ravno tak vrt — in potem... in potem...

„Kaj potem? Ti čuden otrok!“

„Potem je — prišel mlad mož in poslušal, kaj bo rekla mati, — k a k o b o n j e n o o k o, ko sedaj...“

„Saj ne morem nič zvedeti iz tebe?“

„Ako jaz —“ Jagnjenka prime roko materine in poklekne tresoč se pred njo. — „Ako jaz sedaj rečem: „Mati, jaz sem ga našla, po katerem hrepeni moje srce — Benedikta ali nobenega! Brez njega ne morem živeti!“

„Dekle!“ vsklikne mati — „ali slišim prav? Ali te razumem?... Kateri Benedikt?“

„Ta, mati!“ — vsklikne Jagnjenka in skoči pokonec, ter s krikom in jokom poleti k Benediktu in se mu vrže okrog vratu.

„Oh!... Moj sin!“ vsklikne mati in mu hoče nasproti, vendar ne more od presenečenja in radosti nikamor z mesta.

„Mati!“ zakliče Benedikt in njegov glas se trese.

Potem pristopi z dekletom bližje in oba poklekne pred mater. Benedikt reče:

„Mamica, je to prava, katero je našel Vaš Benedikt?“